

'Je kunt het', zegt Floor en ze kijkt mij recht aan. 'Ik weet dat je het kunt. Het is niet gemakkelijk. Dat weet ik ook.' Ze geeft me een kus en vervolgt: 'En als je hiermee klaar bent, ga je hulp zoeken.'

Ik zie iets bijzonders in haar ogen. Ondanks alles is ze bij me gebleven. Waar heb ik haar aan verdiend? Ik knik.

'Goed, maar help me als ik niet verder kan. Ik vind het zo moeilijk om woorden te geven aan mijn gevoelens.' Ze knijpt in mijn hand en ik begin.

Na die zomer van 2017 zouden de dingen nooit meer zijn zoals ervoor. En als ze wel hetzelfde waren, zou ik ze anders ervaren dan voorheen omdat de ingrijpende gebeurtenissen van die dagen een enorme stempel gezet hebben op alles erna. Het was alsof er toen een dikke grijze wolk over ons heen getrokken werd. Zo voelt het als ik erop terugkijk. Het leek alsof voor die dag in augustus voornamelijk de zon geschenen had en het leven erna alleen maar donker en somber was geworden.

We zaten op een donderdagavond begin augustus met z'n drieën bij elkaar in de loggia, pa, ma en ik. De stenen van ons appartementengebouw hielden de warmte van de dag nog wat vast en het was heerlijk om zo half binnen, half buiten te zitten. Ons appartement strekte zich uit over twee verdiepingen. Op de vierde verdieping van het gebouw was de en-

tree, de slaapkamer van mijn ouders, daarnaast mijn vaders werkkamer en de woonkamer. Aan de woonkamer grensde de loggia van zo'n vijf vierkante meter, waar we nu zaten. De woonkamer liep naar boven door tot het schuine dak. Via de trap, die zich achter een ronde muur bevond, kwam je op de vijfde verdieping. Daar lagen de keuken, de eetkamer en mijn slaapkamer. Vanaf de eetkamer kon je over de balustrade in de woonkamer kijken.

Ik was onbekend met het fenomeen 'tuin'. We hadden zo lang als ik me kon herinneren in een flat of appartement gewoond. Daarom noemde ik in gedachten de loggia onze tuin. Aan het einde van de dag zaten we er vaak te genieten van de warme avondlucht. Het was een heerlijke plek. Op de achtergrond hoorde je het gegons van de stad. Pa zat waar hij altijd zat, in de hoek tegen de buitenkant. Ik zat tegenover hem, vlak naast de deur van de woonkamer. Ik keek naar zijn gezicht om zijn stemming te peilen. Het was de avond voordat hij weer voor een periode van vier weken zou vertrekken. Zijn schip lag in Kaapstad en hij moest de volgende morgen al vroeg op Schiphol zijn. Onderweg naar het vliegveld zou hij een paar collega's oppikken.

Op de laatste avond voor zijn vertrek heerste er altijd een bijzondere sfeer. Niet feestelijk en niet treurig. Een beetje ertussenin. Mijn moeder had gebak voor bij de koffie gekocht. Dat deed ze altijd voor die speciale donderdagen. Pa's gezicht stond ontspannen. Eigenlijk zoals altijd. Hij was een relaxte man. Alsof niets in de wereld hem raakte. Hij deed zijn ding en was zoals hij was. Ma zette de kopjes neer en ging zitten in de enige vrije stoel, links van mij. Haar stoel. Ze schikte het kussen dat tegen de rugleuning stond en leunde achterover. Ook zij keek naar het gezicht van pa.

Ik ging voorover zitten en pakte mijn gebakje. Met het vork-

je haalde ik wat slagroom eraf, dat deed ik in mijn koffie. Ik zag dat pa naar mijn handelingen keek en vroeg me af wat hij dacht. Kennelijk dacht hij niet aan wat hij zag, want toen hij begon te praten had hij het over de kerstvakantie. Hij stelde voor om een paar weken naar Oostenrijk te gaan. Hij zei dat het er in de winter erg mooi moest zijn en dat hij er alleen nog maar in de zomer geweest was. Zijn ogen zochten die van ma, terwijl hij vooroverboog om zijn koffiekopje te pakken. De aankomende kerstdagen zou hij thuis zijn. Het ene jaar was hij thuis en het andere jaar zat hij op zee. Ik was blij dat hij er dit jaar zou zijn. Ik had juist gedacht dat ik Floor misschien kon uitnodigen om een van die dagen bij ons te eten. Ma keek hem aan. Ze streek haar lichtblonde haar achter haar oor en toen ze begon te praten, meende ik een zenuwtrekje in haar mondhoek te zien.

‘Ik had juist willen voorstellen om gezellig thuis te blijven. Dan kunnen we gewoon samen naar de kerk. En misschien kunnen we dit jaar eens iemand uitnodigen die eenzaam is.’

‘Daar heb ik dus echt geen zin in.’ Pa zette zijn kopje te hard neer. Plotseling stonden zijn ogen boos. Het was me al eerder opgevallen dat zijn stemming de laatste tijd snel kon veranderen. Ma keek me met haar helblauwe ogen aan alsof ze mijn hulp voor haar voorstel zocht. Maar ik wilde mij liever niet in hun discussie mengen. Ik zou dan partij moeten kiezen. Aan de ene kant wilde ik mijn moeder niet afvallen, maar aan de andere kant mijn vader niet boos maken. Iemand uitnodigen die eenzaam is. Net iets voor haar. Maar een paar weken heerlijk in Oostenrijk zitten, lokte mij eerlijk gezegd ook wel. Even leek pa in gedachten verzonken. Toen zuchtte hij diep.

‘Oké. Laten we dan maar thuisblijven, maar ik heb liever geen vreemden over de vloer.’

In de weken dat mijn vader thuis was, kregen we nooit vi-

site. Ma nodigde weleens iemand uit, maar altijd als pa er niet was. Toen het besluit om thuis te blijven genomen was, viel er een stilte. Ma roerde veel te lang in haar kopje en zat naar het tafeltje te staren alsof daar iets belangrijks gebeurde.

Ik keek naar haar en vroeg me voor de zoveelste keer af wanneer de sfeer veranderd was, wanneer de verhouding tussen pa en ma anders geworden was. Had het iets te maken met het feit dat pa vier weken weg en vier weken thuis was? Maar dat kon het niet zijn, dat was immers al jaren het geval. Mijn vader had een reclamebureau hier in de stad Utrecht. Daarnaast werkte hij als stuurman op de wilde vaart. Dit hield in dat hij vier weken thuis was en vervolgens vier weken op zee.

Als kind dacht ik dat wilde vaart iets wilds was. Ik fantaseerde over boeven die probeerden het schip te enteren en dat er gevochten moest worden. Mijn vader liep dan met een pistool of geweer over het dek om de kostbare lading te beschermen. Toen ik hem daar een keer naar vroeg – ik was nog maar klein – had hij verschrikkelijk gelachen. Ik snapte niet wat er zo leuk aan was en voelde me beledigd. Hij legde uit dat het niets met criminelen te maken had. Het ‘wilde’ bleek te maken te hebben met het feit dat van tevoren nooit bekend was waar het schip na de volgende bestemming heen zou gaan. Als ze in Colombo een lading gelost hadden, kon het maar zo zijn dat de volgende haven New York was. Of Hannover, Houston of Lissabon. Hij kwam dan per vliegtuig naar Nederland zodra de vier weken verblijf op het schip voorbij waren. Vervolgens was hij vier weken thuis. In die vier weken kon hij niet stil zitten en werkte hij op zijn reclamebureau hier in de stad. Zo kwam het dat mijn moeder en ik hem niet zo vaak zagen. Maar hij zorgde intussen wel goed voor ons. We kwamen niets tekort. Alleen zijn aanwezigheid, daar ontbrak het nogal eens aan.

Om de spanning die er ontstaan was, te doorbreken, begon

ik het gesprek over zijn reis van de volgende dag. Ik vroeg hem of er in Kaapstad een vliegveld was of dat hij nog zou moeten reizen van het vliegveld naar de haven.

‘Er is een vliegveld in Cape Town en daarvandaan gaan we met de taxi naar de haven. Dat is ongeveer twintig minuten rijden.’ Hij ging direct op mijn vraag in. Hij was kennelijk opgelucht dat ik het gesprek op een meer ontspannen onderwerp had gebracht. Hij begon nu ook aan zijn gebakje en maakte gebaren met het vorkje, terwijl hij mijn vraag beantwoorde.

‘Zuid-Afrika is een prachtig land, maar daar zal ik niet veel van zien. Ik zie alleen maar het vliegveld, een klein stukje stad en de haven.’

‘En weet je al waar de reis vanaf Kaapstad naartoe gaat?’

‘Dit keer ligt het schip al kant-en-klaar te wachten op de bemanning. We vertrekken zaterdagavond naar Sjanghai met een tussenstop in Mumbai.’

Hij leunde nu ontspannen achterover in zijn stoel en haalde zijn handen door zijn gitzwarte haar. Bij zijn slapen begon hij wat grijs te worden. Het gaf hem een artistiek gezicht, vond ik. Hij was een knappe man. Door zijn donkere huidskleur en zijn zwarte ogen kon hij doorgaan voor een Spanjaard of een Italiaan. Of, zoals een jongen van mijn vorige school zei, hij leek wel een zigeuner. Als je hem samen met ma zag, vormden ze een knap stel. Ma met haar blonde haar vormde een scherp contrast met hem. En dat waren alleen de uiterlijke verschillen.

Na morgen zouden we hem vier weken niet zien. Ik was gewend om met mijn moeder alleen te zijn, maar ik verlangde er weleens naar om deel uit te maken van een gewoon gezin. Als ik bij Floor kwam, voelde dat altijd als een warm bad. Het was er gezellig. Ze had twee broertjes en haar pa was er ’s avonds gewoon. Er viel altijd wel iets te beleven. Ik keek naar pa, die

in gedachten was, en bedacht dat ik het gewoon moest vragen.

‘Hoe lang ga je hier nog mee door, pa?’ Die vraag had ik nog nooit eerder durven stellen en ik hoopte dat hij er niet boos om zou worden. Hij keek me verwonderd aan en streek weer met zijn hand door zijn haar. Hij schraapte zijn keel, wierp een vluchtige blik op ma en antwoordde:

‘Nou, misschien stop ik binnenkort wel.’

Ma keek hem verbaasd aan.

‘Dat heb ik je nog niet eerder horen zeggen, Freek.’

‘Ik ben vierenveertig en misschien is het goed om een volgende stap in mijn carrière te zetten. Maar ik weet eigenlijk nog niet zeker of de tijd er echt al rijp voor is.’

‘Het zou geweldig zijn als je steeds thuis zou zijn.’ Ma boog zich naar voren en keek hem indringend aan. ‘We zouden een normaal gezinnetje kunnen zijn. Ook voor Thijs is het goed als hij een vader heeft die er gewoon is.’

‘Reken nog maar nergens op, hoor. Ik zei het in een opwelling. Omdat Thijs ernaar vroeg, bedoel ik. Ik weet het gewoon nog niet zo goed.’ Voor de derde keer streek hij met zijn handen door zijn haar, dat inmiddels helemaal in de war zat. Er kwam een afwezige blik in zijn zwarte ogen.

‘Wat zou je dan willen gaan doen? Een switch maken naar iets heel anders of het reclamebureau verder uitbouwen?’

Dat laatste zag ik wel zitten: samen met pa op zijn reclamebureau werken. Ik zou hem dan in elk geval vaker zien. We zouden samen gaan werken aan dezelfde projecten. We zouden dingen samen bespreken en samen beslissingen nemen. Ik keek van de een naar de ander. Mijn moeder staarde pa met grote ogen aan. Ze pakte haar koffiekopje, maar dat was leeg en ze zette het weer op tafel. Pa leunde achterover en keek langs de gemetselde kolom naar de lucht. Hij leek heel relaxed, maar ik vroeg me nu af of hij het ook echt was. Zijn ogen ston-

den onrustig. Ik schoof naar de voorkant van mijn stoel. Nu ik eenmaal was begonnen, kon ik net zo goed doorpakken. Ik zou ook weleens een normaal gezinsleven willen.

‘Ma heeft gelijk. Ik zou het fijn vinden als je gewoon altijd aan wal zou zijn. We zouden samen kunnen werken op je kantoor en in onze vrije tijd leuke dingen kunnen gaan doen.’

Zo, het was eruit. Eigenlijk zat dit al jaren in mijn hoofd, maar ik had het nooit durven uitspreken. Hoe zou hij reageren?

De glimlach bevroor op zijn gezicht en hij keek me strak aan. Zijn stoel maakte een krassend geluid op de betonnen vloer van de loggia toen hij opstond.

‘Dit is wel mijn baan, Thijs. Ik kan er niet zomaar ineens mee stoppen.’ Hij keek nog even vanuit zijn staande houding naar mij en ging toen langs me heen de kamer in. Hij liep naar de kast waarin de wijn stond.

‘Door de combinatie van mijn baan als stuurman en mijn reclamebureau hebben jullie geen financiële zorgen.’

Ik zag dat hij zorgvuldig een fles rode wijn uitkoos en drie glazen pakte.

‘Of hebben jullie iets te klagen?’ Hij stapte de loggia weer op en keek van mij naar ma. Ze schudde haar hoofd.

‘Nee Freek, we hebben niet te klagen. Maar het moet je toch goed doen dat we jou zelf wat meer zouden willen zien.’ Ma zuchtte en haar stem klonk vermoeid. ‘Je moet het niet zien als klagen, maar als een compliment naar jou toe.’

‘We’ had ze gezegd. Het gaf mij een goed gevoel dat we hierin een eenheid vormden, ma en ik. Pa ging weer zitten, maakte zorgvuldig de fles open en schonk in.

‘Ik snap het.’ Hij zette de glazen voor ma en mij neer en hief toen zijn eigen glas.

‘Proost! Op een behouden vaart en een gezonde thuiskomst over vier weken!’

We tikten onze glazen tegen elkaar. Het gesprek kreeg een wat minder gespannen lading. Ik weet niet hoe lang we nog hebben zitten praten. We gingen niet zo laat naar bed, omdat pa er de volgende ochtend vroeg uit moest.

Aan deze avond moet ik nog vaak terugdenken. Had ik de gezelligheid van die avond maar vast kunnen houden. De sfeer van die laatste avond. Ik blijf het voor me zien. Pa, die heel luchtig deed als het over dingen ging die ma belangrijk vond. En dan ma, die voorzichtig haar woorden koos en altijd bezig was om te zorgen dat de sfeer goed bleef en er geen harde woorden zouden vallen. Ma was eigenlijk een soort bemiddelaar, een mediator. Ondanks alles was het goed geweest, toen.